

عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی جنس و نقوش پارچه های دوره های صفوی و قاجار

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات میان رشته ای هنر و علوم انسانی، دوره 1، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

منیر علیزاده یزدی - دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشکده هنر، موسسه آموزش عالی فردوس، مشهد (مسئول)

خلاصه مقاله:

نخستین شواهد باستان شناختی درباره منسوجات ایران، مربوط به هزاره پنجم ق.م است. پارچه بافی ایران در دوره صفویه، مانند سایر شاخه های هنری تحت تاثیر سیاست های حکام آن دوره، قرار گرفت. از مهم ترین خصوصیات هنری این دوره، تشکیل کانون های هنری تحت حمایت دربار و ارتباط تنگاتنگ رشته های هنری به ویژه، پارچه بافی با نقاشی است. در این پژوهش، با استفاده از روش تطبیقی و تحلیلی، با استناد به منابع کتابخانه ای و تصویری، پارچه های دوران صفوی و قاجار بررسی می شود. پوشش یکی از ابتدایی ترین نیازهای بشر بود که اولین انسان ها که با برگ گیاهان خود را می پوشاندند و کم کم در ادوار مختلف، این نوع پوشش بهبود یافت به نوعی که رفع نیاز آن به یکی از مهم ترین و اساسی ترین دغدغه بشر و حکومت ها شد و نوع پوشش، جنس پارچه ها و نقوش گاهی معرف طبقه اجتماعی افراد بود و غنی را از فقیر تمییز می داد. دوران صفویه که از ثبات حکومتی برخوردار بود و در زمان شاه عباس دوم در اصفهان، شیوه خاصی در پارچه بافی از لحاظ نحوه بافت و به کارگیری نقوش به وجود آمد و موجب آن شد که «عصر طلایی بافندگی» ایران به ثبت رسد. در دوره قاجار، همچنان بسیاری سنن و آداب ایرانیان در عصر صفوی پابرجا بود. نقوشی را که در پارچه های این دو دوره به کار رفته اند می توان به نقوش انسانی، حیوانی، گیاهی و هندسی طبقه بندی کرد. نتایج حاصل از این پژوهش، گویای آن است که نقش انسانی در دوره صفویه بیشتر کاربرد داشت همان گونه که نقوش هندسی در دوره قاجار، گاهی هردو از نقش فرشته استفاده می کنند، اما دوره ای صور غربی آذین بخش پارچه هایشان می شود. جنس پارچه تقریباً در دو دوره با شباهت بسیار همراه می باشد. منسوجات ابریشمی صفوی شهرت جهانی داشت؛ آنچنان که قلمکار قاجار بی نظیر بود.

کلمات کلیدی:

پارچه بافی، دوره صفوی، دوره قاجار، نقوش، جنس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1595857>

